

Менеджмент інноваційної та інвестиційної діяльності

ЗНАННЯ ЯК КЛЮЧОВИЙ ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ПОСТІНДУСТРІАЛЬНОЇ МОДЕЛІ РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

ІЛЛЯШЕНКО С.М.

д.е.н., проф.

РОТ-СЕРОВ Є.В.

аспірант кафедри маркетингу

та управління інноваційною діяльністю

Сумський державний університет

м. Суми, Україна

На сучасному етапі розвитку світового господарства економічні процеси, що відбуваються у ньому, все більше набувають характерних рис постуіндустріалізму. І хоча концепція «постіндустріалізму» була сформована більше сорока років тому, проте не можливо стверджувати, що світова економіка із усією своєю сукупністю економічних суб'єктів має стовідсоткові характерні риси так званої «чистої» економіки постіндустріального суспільства за Д.Беллом. Так, наприклад, ціла низка регіонів світу переважно мають риси індустріально-розвинених, в яких пріоритетним напрямком розвитку є масове виробництво товарів з використанням морально застарілого обладнання та технологій. Проте, сучасні екологічні проблеми, що постали перед людством як результат споживацького відношення до природи, та водночас невпинне, постійно зростаюче бажання вдосконалення методів сучасного ведення бізнесу (прагнення максимізації прибутків та невпинне нарощення конкурентних переваг) змусили замислитися світову спільноту над питанням: «як зробити свою економічну діяльність більш ефективною з урахуванням інтересів природи нашої планети?».

Частково дане питання можна вирішити шляхом переходу на інший тип розвитку світової економіки. Відомий американський соціолог і публіцист Д.Белл, автор концепції «постіндустріального суспільства», аналізуючи трансформації, що

відбувалися на той час в економіці США та інших розвинених країнах світу у сфері зайнятості населення у виробничій та невиробничій сфері зазначав, що відбувається невинне зростання кількості зайнятих у сфері надання послуг, частка від надання послуг у структурі ВВП провідних економік світу невинно зростає. Таким чином було сформовано поняття «постіндустріального суспільства» - суспільства, в економіці якого пріоритет перейшов від переважного виробництва товарів до надання послуг, проведення досліджень, організації системи освіти і підвищення якості життя, в якому клас технічних спеціалістів став основною професійною групою і, що найважливіше, в якому впровадження нововведень все більшою мірою залежить від досягнення теоретичних знань. Постіндустріальне суспільство передбачає виникнення інтелектуального класу, представники якого на політичному рівні виступають як консультанти, експерти або технократи [1, с. 104]. Стає очевидним, що однією з характерних рис сучасного економічного розвитку є використання інтелектуального капіталу на всіх рівнях економіки, в усіх галузях матеріального виробництва та надання послуг. Слід зазначити, що визначальним фактором соціально-економічного розвитку стають люди та знання, якими вони володіють. В даних умовах актуальним є поняття «економіки знань» - економіки, що базується на продукуванні, обробці, обміні, широкому використанні у своїй діяльності та продажі знань. Дослідженню питання сутності та специфіки поняття «знання» присвятили свою увагу багато вчених, проте існує багато різних точок зору щодо визначення цього поняття.

Знання в теорії штучного інтелекту — сукупність даних (у індивідуума, суспільства або у системи штучного інтелекту) про світ, що включають інформацію про властивості об'єктів, закономірності процесів і явищ, а також правила використання цієї інформації для ухвалення рішень.

Таким чином можна стверджувати, що поняття «знання» в економіці - це не що інше як сукупність інформації, якою володіє певний економічний об'єкт про властивості економічного середовища в якому він діє, закони поведінки об'єктів цього середовища, про закономірності та процеси, що в ньому відбуваються та правила використання цієї інформації при ухваленні рішень щодо поведінки в цьому середовищі. П.Друкер зазначав, що «знання» є єдиною конкурентною перевагою в

умовах нестабільності. Іншими словами знання – це сукупність інформації, якою володіє об'єкт, що дозволяє приймати ефективні рішення в будь-яких умовах, адже ґрунтується не лише на фактах, а й на розумінні законів поведінки середовища, в якому він перебуває.

Стає очевидним, що в умовах постійного загострення конкуренції в економічному середовищі саме знання стають ключовим фактором випереджального розвитку. Але що ж представляють собою знання на рівні окремого підприємства? Б.З.Мільнер виділяє три основні компоненти, що входять до складу системи управління знаннями в організації: кадровий, технологічний та організаційний. Саме накопичення та ефективне використання знань у цих фундаментальних сферах діяльності підприємства забезпечують його випереджальний розвиток. В цілому розвиток системи знань на підприємстві дозволяє:

- Швидко реагувати на зміни у ринковому середовищі;
- Підтримувати за допомогою інформаційних технологій постійний комунікаційний зв'язок із клієнтами;
- Оптимізувати свою діяльність як на внутрішньому так і на зовнішньому рівні за допомогою використання знань, систем автоматизації та інформатизації.

Таким чином побудова системи управління знаннями та ефективне її використання позитивно відображається на підвищенні ефективності економічної діяльності як на рівні окремого підприємства, так і на рівні світового господарства.

Література:

1. Bell D. Notes on the Post-Industrial Society // The Public Interest, (№7 1967) С. 102-118.

Ілляшенко С.М. Знання як ключовий чинник формування постіндустріальної моделі розвитку суспільства / С.М. Ілляшенко, Є.В. Рот-Сєров // Основні принципи, напрями та завдання економічного розвитку країн: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Дніпропетровськ, 6-7 березня 2015 р.). – Дніпропетровськ: НО «Перспектива», 2015. – С. 29-31.